

**UCHWAŁA NR XLV/373/2018
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 26 marca 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania w 2017 roku Gminnego Programu Przeciwdziałania
Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Toszku
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Raport z wykonania w 2017 roku Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Krzysztof Klonek

Załącznik do uchwały Nr XLV/373/2018
Rady Miejskiej w Toszku
z dnia 26 marca 2018 r.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W TOSZKU

Raport z wykonania w 2017 roku Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018

.....

Zatwierdził

Toszek, 2018 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	s.3
1. Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018 za rok 2017.....	s.4
2. Zadania zrealizowane w 2017 roku w zakresie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018.....	s.5
Podsumowanie.....	s.11

Wstęp

Obowiązek przygotowania *Raportu z wykonania w 2017 roku Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018* określony został art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.), który brzmi: *Organ wykonawczy samorządu województwa i gminy sporządza raport z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu i Gminnego Programu i efektów ich realizacji, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa lub radzie gminy, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.*

Przeciwdziałanie narkomanii oznacza wdrażanie działań profilaktycznych, których zasięg powinien obejmować wszystkie osoby, szczególnie te z grup ryzyka. W Gminie Toszek problem narkomanii dotyczy mniejszości wśród osób uzależnionych, których większość charakteryzuje choroba alkoholowa.

Oddziaływania profilaktyczne więc powinny obejmować głównie dzieci i młodzież, której często reakcją na pojawiające się kłopoty szkolne lub osobiste, jest sięgnięcie po substancję, której działanie choć na chwilę pozwoli zapomnieć o przykrych sprawach czy zmartwieniach. Samo informowanie o szkodliwości zażywania dopalaczy czy narkotyków nie wystarczy. Należy wyposażyć młodzież w umiejętności radzenia sobie – bez konieczności sięgania po używki – w różnych sytuacjach życiowych.

Ważne jest by wychowywana młodzież była pewna siebie, świadoma swoich mocnych i słabych stron, wyszkolona w zakresie szkodliwości substancji psychoaktywnych i zniszczeń, jakich one dokonują w organizmie człowieka. Niezmiernie istotnym elementem profilaktyki szeroko rozumianej, jest wskazanie punktów, miejsc i osób, u których można poszukać pomocy, gdy dzieje się coś niedobrego. Działanie już w pierwszych chwilach pojawienia się problemu, w dużej mierze pozwala złagodzić jego późniejsze skutki. Tymi osobami mogą być rodzice, dalsza rodzina, nauczyciele, opiekunowie w programach opiekuńczo - wychowawczych, jak również osoby obce – specjaliści w danej dziedzinie itd.

1. Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018 za rok 2017

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018 zakłada jako cel główny: ***Ograniczenie zdrowotnych i społecznych konsekwencji używania środków psychoaktywnych wśród mieszkańców Gminy Toszek.***

Realizację celu głównego ułatwi określenie pomniejszych, celów szczegółowych i kierunków działań:

Cel szczegółowy nr 1

Podjęcie działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i usuwanie skutków zażywania narkotyków.

Kierunki działań:

- Zwiększenie dostępności i skuteczności oferowanej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków, zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin,
- Prowadzenie Punktu Pomocy Rodzinie, w którym można uzyskać pomoc psychospołeczną i prawną,
- Zapewnienie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
- Reintegracja zawodowa osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych, poprzez udostępnianie ofert pracy i szkoleń.

Cel szczegółowy nr 2

Zwiększanie wiedzy w środowisku na temat środków psychoaktywnych oraz specyfiki uzależnienia od nich.

Kierunki działań:

- Zmniejszanie degradacji społecznej osób uzależnionych,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych,
- Finansowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych, prowadzonych samodzielnie przez placówki oświatowe.

Cel szczegółowy nr 3

Promowanie zdrowego stylu życia.

Kierunki działań:

- Prowadzenie Punktu Pomocy Rodzinie
- Prowadzenie zajęć o tematyce profilaktycznej i edukacyjnej w czasie letniego wycieczki dzieci i młodzieży, prowadzonego w formie stacjonarnej,
- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie kompetencji zawodowych osób działających w obszarze pomocy społecznej,
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

2. Zadania zrealizowane w 2017 roku w zakresie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Toszek na rok 2017, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Toszek na lata 2016-2018, w 2017 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Toszku, mieszkańcy Gminy mogli bezpłatnie korzystać z konsultacji z certyfikowanym specjalistą terapii uzależnień. W roku sprawozdawczym, na spotkania z terapeutą leczenia uzależnień zgłosiły się osoby uzależnione od alkoholu, osoby doświadczające przemocy domowej oraz te, które znalazły się w sytuacji kryzysowej.

Tabela nr 1

Ilość osób korzystających z konsultacji ze specjalistą terapii uzależnień w 2017 roku

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Osoby uzależnione, w tym:												
kobiety	1			2	1	1	1	2	2	2	1	1
starsze												
niepełnosprawne												
mężczyźni			2	4				1		1		
starsi												
niepełnosprawni												
Ilość konsultacji	1		5	7		1	1	5	3	5	3	1
Osoby doświadczające przemocy, w tym:												
kobiety	1											

starsze												
niepełnosprawne												
mężczyźni												
starsi												
niepełnosprawni												
Ilość konsultacji	1											
Sytuacje kryzysowe, w tym:												
kobiety	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2	1	2
starsze												
niepełnosprawne												
mężczyźni												
starsi												
niepełnosprawni												
Ilość konsultacji	6	9	5	6	5	3	1	3	3	4	3	3

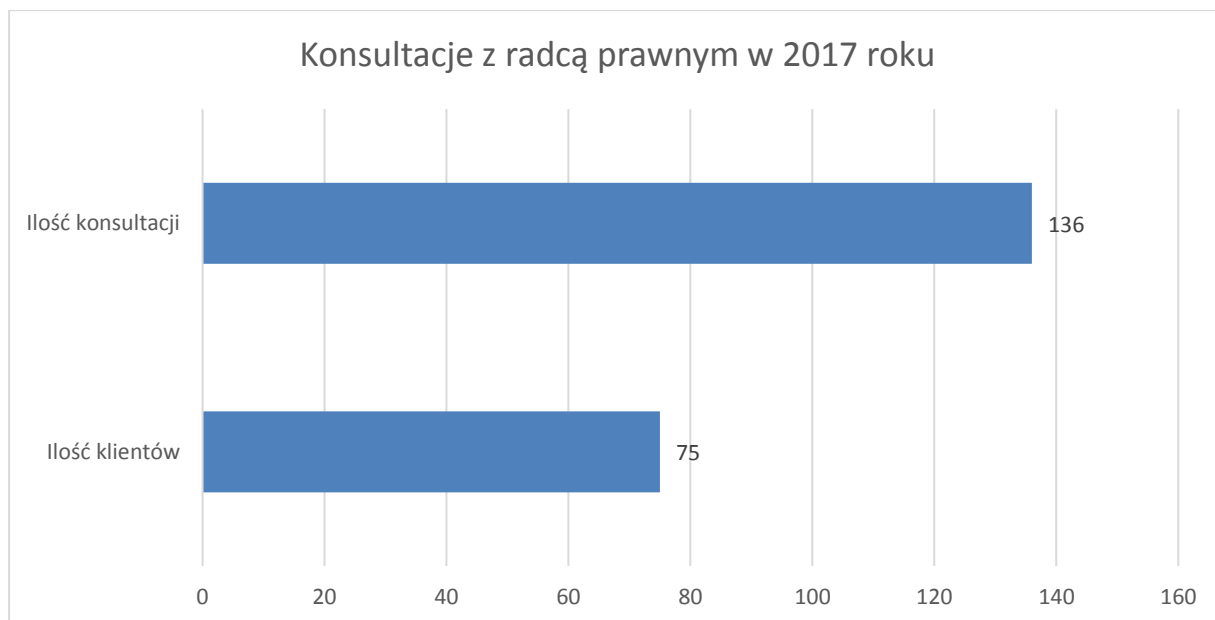
Łączna liczba klientów może się nie sumować, ponieważ niektóre osoby należą do dwóch lub więcej kategorii.

Również bezpłatnie mieszkańcy Gminy Toszek mogą korzystać z porad z radcą prawnym. W 2017 roku konsultacje odbywały się w środy i w piątki. Wśród spraw, z jakimi zgłaszali się klienci znalazły się:

- sprawy o znęcanie się związane z nadużywaniem alkoholu
- sprawy dot. przemocy w rodzinie i naruszenia nietykalności cielesnej
- sprawy rozwodowe
- sprawy o alimenty
- sprawy o opiekę nad dzieckiem
- sprawy dot. ustalenia kontaktów z dziećmi
- sprawy spadkowe
- sprawy dot. uprawnień do kierowania pojazdem
- sprawy dot. obowiązku płacenia abonamentu
- sprawy dot. zadłużenia finansowego
- sprawy dot. egzekucji komorniczych
- sprawy o pomówienie
- sprawy dot. odpowiedzialności odszkodowawczej
- sprawy pracownicze
- sprawy o ustalenie ojcostwa i uznanie dziecka
- sprawy dot. renty rodzinnej i emerytury
- sprawy mieszkaniowe
- sprawy o podział majątku dorobkowego małżonków
- sprawy dot. umowy cywilno – prawnej
- sprawy o ubezwłasnowolnienie
- sprawy dot. odwołania od decyzji ZUS
- sprawy dot. uchylecia wyroków karnych, odpowiedzialności karnej

- o sprawy dot. odebrania prawa jazdy

W ciągu 2017 roku zgłosiło się po poradę prawną **75 klientów**, łącznie udzielono **136 konsultacji**.

Rodzaj działań prowadzonych w ramach programów opiekuńczo - wychowawczych reguluje Zarządzenie nr 43/JJ/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Programów opiekuńczo – wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Toszek prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku.

Celem programów opiekuńczo – wychowawczych jest zapewnienie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w atrakcyjny dla nich sposób, idący w parze z oddziaływaniem profilaktycznym i zainteresowaniami uczestników. Zajęcia mają różnorodną formę: ruchową, stolikową, dydaktyczną, obejmują także pomoc w odrabianiu zadań domowych lub wyrównywanie braków w nauce szkolnej. Powyższe z sukcesem realizowane jest w programach opiekuńczo - wychowawczych, prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku. Organizacja i sposób prowadzenia programów są zgodne z „Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 roku”, które wydawane są corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

W Gminie Toszek w 2017 roku funkcjonowało 6 miejsc realizujących program opiekuńczo - wychowawczy – jedna w Toszku, pozostałe w okolicznych sołectwach. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu przez 2 godziny (z wyłączeniem dni świątecznych), tj.: w poniedziałek w Toszku w godzinach 14:30 – 16:30, we wtorek w Pniowie w godzinach

15:00 – 17:00, w czwartek w Kotulinie w godzinach 13:30 – 15:30, w piątek w Płużniczce w godzinach 15:00 – 17:00 i w Ligocie Toszeckiej w godzinach 15:00 – 17:00 oraz w Paczynie w soboty w godzinach 9:30 – 11:30.

Tabela nr 2
Ilość godzin zrealizowanych zajęć w programach opiekuńczo – wychowawczych w 2017 roku

	Toszek	Pniów	Kotulin	Ligota Toszecka	Płużniczka	Paczyna
Styczeń	8	8	6	4	1	5
Luty	8	8	8	8	0	8
Marzec	8	6	10	10	8	8
Kwiecień	6	6	8	6	2	6
Maj	8	10	8	8	0	8
Czerwiec	8	6	8	8	8	8
Lipiec	8	8	8	6	8	10
Sierpień	4	4	4	6	6	4
Wrzesień	8	4	8	8	10	8
Październik	10	10	6	6	8	8
Listopad	8	8	10	6	8	6
Grudzień	4	4	4	6	6	4
RAZEM	88	82	88	82	65	83

0 lub zmniejszona liczba godzin wynika z różnorodnych przyczyn, np. z odwołania zajęć z uwagi na organizowane formy dodatkowe (np. półkolonie), remont pomieszczeń świetlicy wiejskiej itp.

Odwołanie lub zawieszenie zajęć wynika z ustaleń poczynionych z Opiekunami, Dyrektorami szkół, sołtysami czy Ks. Proboszczem, którzy udostępniają pomieszczenia na potrzeby przeprowadzenia zajęć.

W czasie zimowej przerwy szkolnej miały miejsce „Ferie zimowe z raketką” w Pniowie. Organizatorem przedsięwzięcia był U.L.K.S. „RUCH” w Pniowie. W programie formy ujęto zajęcia sprawnościowo-ruchowe, gry planszowe, warcaby, czy szachy. Główną część zajęć stanowiły treningi z tenisa stołowego – dla młodszej grupy wiekowej w formie zabawy, starszych uczestników uczono poszczególnych uderzeń przy wykorzystaniu pomocy dydaktycznych, takich jak: filmy szkoleniowe, plansze, robot-trenażer.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku opłacił koszty wycieczki do Palmiarni w Gliwicach dla uczestników „Ferii zimowych z raketką”.

Z końcem 2017 roku średnia ilość zapisanych uczestników zajęć w programach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych w systemie cotygodniowym wynosiła **118 dzieci**.

W zorganizowanych formach dodatkowych, skierowanych do wszystkich dzieci i młodzieży z Gminy Toszek udział wzięło:

- 30 dzieci w Letnim programie opiekuńczo-wychowawczym w Toszku,
- 32 dzieci w Letnim programie opiekuńczo-wychowawczym w Kotulinie,
- 30 dzieci w Letnim programie opiekuńczo-wychowawczym w Pniowie.

Podczas prowadzenia programów opiekuńczo – wychowawczych i letnich programów opiekuńczo-wychowawczych miał miejsce program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Problematyka uzależnienia, zagrożenia uzależnieniem oraz przemocy stanowi istotny problem, w szczególności kiedy po alkohol, bądź inne środki psychoaktywne sięgają młode osoby, które często nie mają świadomości podejmowanego ryzyka. Młodzież i dzieci pochodzące ze środowisk marginalizowanych w szczególny sposób narażone są na brak możliwości zapewnienia sobie stabilizacji społecznej (w tym narażone na zjawisko przemocy), dlatego też często destrukcyjny styl życia staje się dla nich jedyną odeskoczną od biedy, awantur w domu, czy też sposobem zapełnienia luki braku dostępu do dóbr kulturowych. Działania profilaktyczne realizowane w programie mają charakter wskazujący i selektywny, są dostosowane do indywidualnych potrzeb, by w realny sposób zapobiegać narastaniu patologii społecznych.

W ramach prowadzonych spotkań edukacyjnych z młodzieżą ważne jest w tym wypadku dostarczanie informacji w obszarze ryzyka, związanego z używaniem substancji psychoaktywnych oraz podejmowaniu zachowań wchodzących w repertuar zjawiska przemocy.

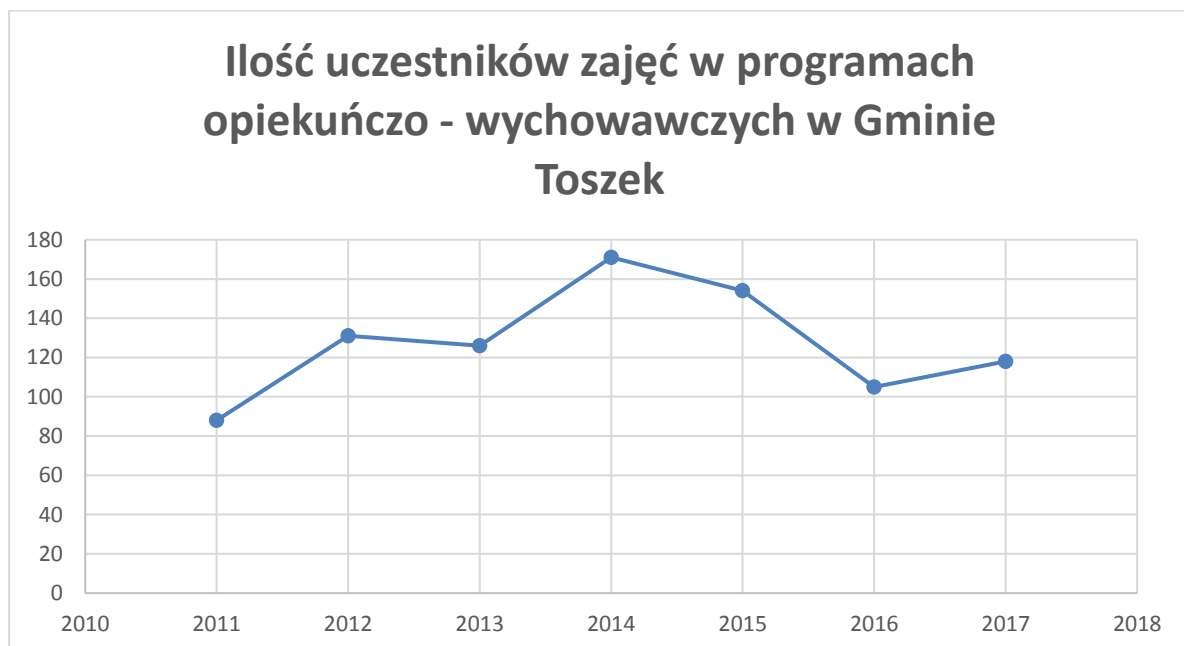
Zajęcia edukacyjne z zakresu w/w profilaktyki obejmują między innymi n/w tematykę dostosowaną do specyficznych problemów występujących w grupie:

- 1) Dlaczego niektórzy ludzie sięgają po alkohol, narkotyki, a inni nie (cel – obalenie normatywnych przekonań dotyczących spożywania alkoholu i zażywania narkotyków),
- 2) Realizacja własnych potrzeb (cel – ukazanie naturalnych dróg uzyskiwania przyjemności),
- 3) 3 drogi do uzależnienia (cel – ukazanie drogi psychologicznej, społecznej, genetycznej),
- 4) Rodzina z problemem uzależnienia bądź przemocy (cel – uświadomienie potrzeby obalenia schematu w jakim żyje dziecko wychowujące się w rodzinie z tego typu problemem, dotyczącego postawy „nie czuj”, „nie mów”, „nie ufaj”),
- 5) Ukazanie w jaki sposób działają mechanizmy obronne osoby uzależnionej (cel – ukazanie w jaki sposób każdy negatyw dotyczący środków odurzających osoba eksperymentująca, bądź uzależniona zamienia na pozytyw),
- 6) Trening zachowań asertywnych (cel – nabycie umiejętności odmówienia zażycia narkotyków, bądź spożycia alkoholu),
- 7) Nazywanie uczuć i potrzeb (cel – wzmocnienie poczucia własnej wartości),

- 8) Aspekty prawne związane z alkoholem i narkotykami w formie konkursu z podziałem na grupy (cel – uświadomienie, że zażywanie narkotyków i alkoholu często prowadzi do życia przestępczego),
- 9) Konstruowanie mapy celów życiowych (cel – uświadomienie, iż narkotyki i alkohol odbierają wolność i marzenia),
- 10) Zdrowy styl życia (cel – wzmocnienie czynników chroniących).

Czas spędzany w programach opiekuńczo - wychowawczych poświęcany był na: przeprowadzanie zajęć wychowawczych i profilaktycznych, zabaw dydaktycznych i integracyjnych, zabaw i gier ruchowych, stolikowych, pomoc w odrabianiu zadań domowych oraz wyrównywaniu braków w nauce, organizację wydarzeń sezonowych, np. spotkań świątecznych.

Spadek frekwencji na zajęciach obserwowany na przestrzeni ostatnich trzech lat wynika z coraz niższego wskaźnika demograficznego. Odbiorcami zajęć są najczęściej dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej lub gimnazjum. Wraz z wiekiem zmniejsza się zainteresowanie młodych ludzi tego typu pozaszkolną formą spędzania czasu wolnego, co niewątpliwie łączy się z dojrzewaniem, koncentracją na nauce, rozwijaniu talentów (zajęcia taneczne, szachowe, plastyczne, kółka zainteresowań itp.)

Wśród tematów zajęć, jakie w 2017 roku pojawiły się w programach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Toszek znalazły się m.in.: Święto Babci i Dziecka, Moje ferie zimowe, Bezpieczna droga do naszej świetlicy, Bal karnawałowy w naszej świetlicy, Zajęcia profilaktyczne – gniew tak, agresja nie – o umiejętności radzenia sobie ze złymi emocjami, Prace domowe – zasady zachowania porządku i czystości, Dzień kobiet, Zajęcia profilaktyczne – Konsekwencje i sposoby zapobiegania pożarom, Witami wiosną, Wielkanoc w polskim domu, o polskich tradycjach świątecznych, Zajęcia profilaktyczne – papierosy

i alkohol, Zabawy ruchowe na świeżym powietrzu, Kronika mojej małej ojczyzny, Majowe święta polskie i europejskie, Zajęcia profilaktyczne – Dzień wolontariatu – pomagając innym, pomagamy sobie, Dzień Rodziny, Święto wszystkich dzieci, Rozgrywki sportowe, Zajęcia profilaktyczne – narkotyki i dopalacze, Wędrujemy w świat z Atlasem, Zabawa w teatr, Bezpieczeństwo w sieci, Moje hobby, Kulturalne ABC, Co warto zwiedzić w Polsce, Zajęcia profilaktyczne – stop przemocy, Wakacyjny turniej sportowy, Pamiątnik z wakacji, Zajęcia profilaktyczne – Światowy Dzień Pierwszej Pomocy, Giełda talentów, Jesień w świetlicy, Światowy dzień dobroci dla zwierząt, Każdy zawód jest ważny, Święto pieczonego ziemniaka, Tradycje Dnia Wszystkich Świętych, Symbole narodowe, Dzień Św. Marcina, Zajęcia profilaktyczne – jesteśmy tolerancyjni, budowanie pozytywnych relacji społecznych, Zabawy andrzejkowe, Święta grudniowe – Barbórka, Mikołaj, Święta Bożego Narodzenia, Sylwester, Spotkanie opłatkowe.

W całym cyklu zajęć wprowadzano elementy profilaktyki, dostosowane do formy i rodzaju zajęć, adekwatnie do poszczególnych grup wiekowych.

Podsumowanie

Zjawisko narkomanii nie jest w Gminie Toszek ujawnione, zatem możemy domniemywać, że skala jego występowania nie jest duża. Niemniej jednak, eksperymentowanie i zażywanie środków psychoaktywnych jest coraz bardziej popularne wśród uczącej się części społeczeństwa, o czym świadczą co najmniej doniesienia medialne w zakresie powikłań zdrowotnych po zażyciu dopalaczy.

Opracowania branżowe polecają pozostanie w dobrym kontakcie z dzieckiem, obserwowanie zmian pojawiających się w jego zachowaniu, znajomość teorii przedmiotu oraz odpowiedni do sytuacji sposób reagowania. Każdy rodzic najlepiej zna swoje dziecko i wie, jaki sposób postępowania przyjąć. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku zmierzają ku pomocy w aktywności profilaktycznej, jako że zapobieganie jest bardziej efektywne niż leczenie.

Na podstawie dotychczasowego doświadczenia, zalecane jest podtrzymanie tych oddziaływań oraz tworzenie kolejnych programów czy też projektów zakładających otoczenie odbiorców jeszcze częstszymi zadaniami z zakresu profilaktyki uzależnień, świadomości przeżywanych emocji, odpowiedniej samooceny oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresujących.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.), „Organ wykonawczy samorządu województwa i gminy sporządza raport z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu i Gminnego Programu i efektów ich realizacji, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa lub radzie gminy, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.”

Raport z wykonania w 2017 roku Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018, zawarty w załączniku do niniejszej uchwały zawiera roczną ewaluację zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Toszek na lata 2016-2018.